یاسای وەزارەتی ناوخۆی هەرێمی کوردستانی عێراق

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
بەناوی گەلەوە
ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق
ژمارەی بڕیار: ٢١
مێژووی بڕیار: ١٩٩٣/٣/٢٧

«بڕیار»

بەپێی حوکمی برگەی (١) لە ماددەی(٥٦)ی یاسای ژمارە(١)ی ساڵی ١٩٩٢ ولەسەر پێشنیازی وەزیری ناوخۆو بڕیار لە سەردانی ئەنجوومەنی وەزیران، ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق لە دانیشتنی رۆژی / /١٩٩٣ دا بڕیاری دەرکردنی ئەم یاسایەی دا:

یاسای ژمارە(٩)ی ساڵی ١٩٩٣
یاسای وەزارەتی ناوخۆی هەرێمی کوردستانی عێراق

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم وشانەی خوارەوە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.
٢- وەزارەت: وەزارەتی ناوخۆ.
٣- وەزیر: وەزیری ناوخۆ.
٤- بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی ناوخۆ.

ماددەی دووەم:

وەزارەت ئەم ئەرکانە بەجێ دێنێ.

١- جێبەجێ کردنی سیاسەتی گشتیی حکوومەتی هەرێمی کوردستانی عێراق وکارکردن بۆ پاراستنی ئاسایشی ناوخۆ بە دانانی نەخشەی کاری تایبەتی بۆ دام ودەزگاکانی وەزارەت.
٢-کارکردن بۆ سەروەریی یاساو چەسپاندنی سیستەمی گشتی ودابینکردنی حەوانەوە ودڵنیایی بۆ هاووڵاتی یان وپاریزگاریکردن لە ماڵ وموڵکیان.
٣- هاریکاری ورێکخستن لەگەڵ ئەو وەزارەت وفەرمانگەیانەی تایبەتکارن لەو ئەرکانە دا کە پەیوەندییان بە ئاسایش وپاراستنی سیستەمەوە هەیە بۆ بە دیهێنانی بەرژەوەندیی گشتی.
٤- کارکردن بۆ رێگەگرتن لە رووداني تاوان وپێشبینی کردنی رووداني تاوان بە

دیهێنانی ئاسایشێکی بەردەوام ودڵنیایی وکارکردن بۆ چەسپاندنی ئاسایش وسەقامگیر بوونی هەمیشەیی وبایەخدان بەلایەنی پارێز(وقایە) لە رووی تاواندا.

٥- کارکردن لە پێناوی پاراستنی سەربەرستییە دیموکراتییەکان ومافەکانی مرۆڤ لە کوردستانی عێرقدا وبەکارهێنانی شێوازی یاسایی وزانیارییانە لە چارەسەر کردنی دژکاری وگیرگرفتی گشتی وتایبەتیدا.

٦- پارێزگاریکردن لە ئادابی گشتی لە هەرێمدا.

٧- بەرهەڵستی کردنی جاسووسییەت وقاچاخچێتی ودزەکردن وپاراستنی ئابووریی هەرێم وئاسایشی ئەو ئابوورییە وریگەگرتن لە هاتنی ناشەرعی بۆ ناو هەرێم.

ماددەی سێیەم:

١- وەزیر: سەرۆکی باڵای وەزارەتە وبەرپرسیاری یەکەمی جێبەجێ کردنی سیاسەتەکەی وسەرپەرشتی کردنی بەجێهێنانی یاساو پەیڕەوو ڕێنمایی یە کانێتی.

هەر لەویشەوە ئەو فەرمان ورێنمایی یانە دەردەچن کە پەیوەندی یان بە ئەرکەکانی وەزارەت ودام وەزگاکانی وگشت کاروبارە ئیداری وعەسکەری وڕێک وپێکی وهونەرییەوە لە چوارچێوەی ئەم یاسایە ویاسا کارپێکراوەکانی تردا هەیە بۆیشی هەیە هەندێ لە دەسەڵاتەکانی خۆی بە بریکاری وەزارەت وبەڕێوەبەرە گشتییەکان یا سەرۆکەکانی فەرمانگە سەرەکییەکانی وەزارەت یا سەرۆکەکانی وەحدە ئیدارییەکان لە هەرێمدا بسپێرێ ولە بەردەم ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا بەو مانایەی ئەندامێکی هاوبەشێتی بەر پرسیارە.

٢- بریکاری وەزارەت: بەپێی ئەو دەسەڵاتانەی وەزیر پێ یانی دەسپێرێ یاریدەی وەزیر لەو ئەرکانەی سەرەوەدا دەدا.

٣- نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێک بەپلەی بەرێوەبەر لە کارمەندان و لێهاتووان سەرۆکایەتیی دەکاو ژمارەیەک فەرمانبەر یاریدەی دەدەن.

٤- نووسینگەی بریکاری وەزارەت: فەرمانبەرێک بەپلەی بەرێوەبەر لە کارمەندان ولێهاتووان سەرۆکایەتیی دەکا.

٥- پارێزگارەکانی هەرێم،

٦- دەستەی پشکنینی ئیداری.

٧- دەستەی پشکنینی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ.

٨- راوێژ کاران: وەزیر بۆ هەر کارێک کە پەیوەندیی بەکاروباری وەزارەتەوە هەبێ بەپێی تایبەتکاری یان راوێژیان پێدەکاو دامەزراندییان بە پێشنیازی وەزیرو پەسند کردن لە لایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە دەبێ.

٩- دادگای هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ.

١٠- فەرمانگەی یاسایی.

ماددەی چوارەم:

وەزارەت لەم بەرێوەبەرێتی یەگشتی یانە پێکدێ:-

١- بەرێوەبەرێتیی گشتی دیوان: فەرمانبەرێک بە پلەی بەرێوەبەری گشتی سەرۆکایەتیی دەکا کە باوەڕنامەی سەرتاییی زانکۆی هەبێ وئەم بەرێوەبەرێتی یانەی پێوە دە بەسترێتەوە:

أ - بەرێوە بەرێتی ئیدارەو کاروباری ناوخۆ.

ب- بەرێوەبەرێتی راگایاندن وپەیوەندی.

ج- بەرێوەبەرێتیی ژمێریاری.

د - بەرێوەبەرێتیی نەخشە دانان وبە دوا دا چوون.

٢- بەرێوەبەرێتیی گشتی پۆلیس: بەرێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتیی دەکا کە روتبەی لە روتبەی عەقیدی پۆلیس کەمتر نەبێ و ئەمانەی پێوە دەبسرێتەوە:-

أ - بەرێوەبەرێتی یەکانی پۆلیس لە پارێزگاکانی هەرێمدا.

ب- بەرێوەبەرێتی یەکانی پۆلیسی هاتوچۆ لە پارێزگاکان دا.

ج- بەرێوەبەرێتی یەکانی بەرگریی شارستانی(الدفاع المدنی) لە پارێزگاکاندا.

د - بەرێوەبەرێتی پۆلیسی کارەبا.

هـ- بەرێوەبەرێتی قوتابخانەکانی پۆلیس.

٣- بەرێوەبەرێتیی گشتیی ئاسایش: بەرێوەبەرێکی گشتی سەرۆکایەتیی دەکا کە باوەر نامەیەکی سەرەتاییی زانکۆی هەبێ وئەم بەرێوەبەرێتی یانەی پێوە دەبەسترێتەوە:

أ - بەرێوەبەرێتییەکانی ئاسایشی پارێزگاکان.

ب- بەرێوەبەرێتیی نیشتە ولاتی(الاقامە) وپەساپۆرت وسەفەرکردن.

٤- بەرێوەبەرێتیی گشتیی پۆلیسی سنووروگوومرک:- بەرێوەبەرێکی گشتی لە کارمەندان ولێهاتووان سەرۆکایەتیی دەکا کە روتبەکەی لە روتبەی عەقیدی پۆلیس کەمتر نەبێ وئەم بەرێوەبەرێتی یانەی پێوە دەبەسترێنەوە:

أ - بەرێوەبەرێتی یەکانی پۆلیسی گومرک لە پارێزگاکاندا.

ب- بەرێوەبەرێتی یەکانی پۆلیسی سنوور لە پارێزگاکاندا.

٥- بەرێوەبەرێتیی گشتیی ئیدارەی ناوخۆیی:- فەرمانبەرێک بەپلەی بەرێوەبەری گشتی کە باوەڕنامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ سەرۆکایەتیی دەکاودام دەزگاکانی ئیدارەی ناوخۆیی پێوە دەبەسترێنەوە.

٦- بەرێوەبەرێتیی گشتیی رەگەزنامە وباری شارستانی(الجنسیە والاحوال المدنیە) بەرێوەبەرێکی گشتی کە باوەر نامەی سەرەتاییی زانکۆی هەبێ سەرۆکایەتیی دەکاو بەرێوەبەرێتی یەکانی رەگەزنامەو باری شارستانیی پارێزگاکانی هەرێمی پێوە دەبەسترێنەوە:

ماددەی پێنجەم:

١- ئەرک وتایبەتکاری ودەزگاکانی وەزارەت بەپەیرەوێک دیاری دەکرێن.

٢- وەزیر بۆی هەیە لە کاتی پێویستیدا بەڕێوەبەرێتی وبەش ولقی نوێ دابمەزرێنێ یابیانخاتە پاڵ یەکتر.

ماددەی شەشەم:

گشت ماف ومالْ ومولْکی ئەو دام دەزگایانەی لەوەبەر بە وەزارەتی ناوخۆو حوکمی ناوخۆییەوە لە مەڵبەندا بەسترا بوونەوە یا پێوەی بەسترانەوە دەبنە هی وەزارەتی ناوخۆ.

ماددەی حەوتەم:

کار بەهیچ دەقێک ناکرێ کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆک بێ.

ماددەی هەشتەم:

وەزیر بۆی هەیە ڕێنماییی پێویست بۆ ئاسانیی جێبەجێ کردنی ئەم یاسایە دەربکا.

ماددەی نۆیەم:

دەبێ ئەنجوومەنی وەزیران حوکموکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکا.

ماددەی دەیەم:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەیەوە لە ڕۆژنامەی ڕەسمیدا کاری پێدەکرێ.

جوهر نامق سالم

سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق